

Оцену министра унутрашњих послова Ивице Дачића да су његови прошлонедељни разговори са албанским лидерима с југа Србије били коректни, очигледно не деле и одборници албанских партија, с обзиром на то да су само неколико дана касније усвојили декларацију којом траже стварање албанских регионалних институција, издвојеног региона прешевске долине, као и убрзање разговора о регионализацији са Београдом, уз међународно посредовање.

Генерал Нинослав Крстић, председник Форума за безбедност и демократију, који је својевремено био и командант снага у Копненој зони безбедности, истиче да у тој декларације нема ничег новог, јер су сличне захтеве албански лидери са југа Србије истицали још 2000. године, као и да је основни циљ заправо припајање Косову општина Прешево, Бујановац и Медвеђа.

Српске власти, уз оцену да ова иницијатива „не садржи суштински ништа ново“, јер се, како каже министар за државну управу и локалну самоуправу Милан Марковић, ти захтеви углавном понављају последњих неколико година, истичу и да је сама декларација непотребна.

– Регионализација се не може и не сме радити по етничком принципу, јер то није регионализација која је по европским стандардима. Ми говоримо о регионализацији у функцији економског развоја – каже за „Политику“ Марковић, који је и на челу Координационог тела за југ Србије. Он наглашава да ће се сва питања у вези са регионализацијом решавати након усвајања нових уставних решења, „једног дана, кад се то догоди“.

Непотребан је, како каже, и захтев за интернационализацију целог питања, јер је „однос Координационог тела и међународних организација веома добар“. Он наводи да би до краја године, уз помоћ УСАИД-а, требало да буде отворен факултет у Медвеђи, док би уз помоћ ОЕБС-а била рађена студија изводљивости за отварање високошколских установа у Бујановцу.

Марковић, уз најаву нових разговора са представницима Албанца са југа Србије, додаје да је могуће да „постоје елементи“ којима не одговара све што је држава Србија, уз помоћ међународне заједнице, урадила у општинама Бујановац, Прешево и Медвеђа, али

не жели да каже на кога мисли.

За председника СО Бујановац Шаипа Камберија, међутим, захтев Албанаца са југа Србије за формирање региона прешевске долине је оправдан због специфичности тог подручја, као и да је у „духу евроатлантских процеса”.

Он је за агенцију Бета казао да би формирање тог региона омогућило „надградњу посебности и различитости на југу Србије”.

Према његовим речима, влада Србије покушава да маргинализује Координационо тело и „захтеве Албанаца у борби за одбрану националног идентитета и бржу интеграцију Албанаца у институције система Србије”.

У изјави за Б92, један од потписника декларације, председник Демократске партије Албанаца Рагми Мустафа тврди да циљ ових захтева није разградња Србије, већ, како каже, решавање проблема албанског народа у прешевској долини. Мустафа, који је и председник Општине Прешево, тврди да никаквог тероризма у овој општини нема, али и да житељи Прешева трпе притисак због присуства полиције. Он је изјавио и да је жеља локалних Албанаца била да декларацијом, која је иначе у духу политичке платформе из јануара 2006. године, дају сигнал међународној заједници да у Србији, која је на путу евроинтеграција, и даље постоји проблем са угрожавањем људских права и то, како каже, нарочито кад је реч о Албанцима на југу Србије.

Министар Марковић, међутим, одбацује ове примедбе и наводи да је, на пример, постигнут договор за коришћење уџбеника за све ученике основних и средњих школа, а посебно за ђаке прваке који ће као и сви други прваци у Србији добити уџбеник од државе (албанска деца на албанском језику) као и да је Координационо тело за 1.300 првака обезбедило школски прибор.

– У току је и конкурс за подстицање развоја цивилног друштва у ове три општине за програме који имају мултиетничку садржину. Расписан је и конкурс којим Координационо тело жели да помогне социјално најугроженијима, као и конкурс за 150 стипендија за ученике српске, ромске и албанске националности – додаје Марковић.

Некадашњи први човек Координационог тела за југ Србије Небојша Човић каже за Б92 да је сценарио познат, односно да после „наступа“ милитантног крила Албанаца и напада на полицију, следе политички захтеви попут ових последњих. Одговор је, како каже, у већем присуству државних функционера на југу Србије.

Сличне примедбе има и генерал Нинослав Крстић који подсећа да је почетком 2001. године веома ефикасно угушена албанска побуна на југу Србије, али је потом држава запоставила цео регион, али је, како каже, од пре годину дана прекинула и комуникацију са Кфором и Еулексом, што умногоме отежава контролисање ситуације у граничном подручју према Косову.

Он, међутим, истиче да су многи албански захтеви нереални, попут оног да они имају своју пограничну полицију.

Захтеви Албанаца са југа Србије:

– демилитаризација региона

– прекид свих акција српске специјалне полиције

– пропорционална заступљеност Албанаца у државним институцијама, посебно у локалној и пограничној полицији

– решење о употреби факултетских диплома Универзитета у Приштини издатих после фебруара 2008. године

– ослобађање Албанаца ухапшених у акцији српске специјалне полиције децембра 2008. године осумњичених да су припадници гњиланске групе ОВПБМ

– ухапшене Албанце процесуирати у оквиру међународних правних механизма због „евидентне политизације овог питања“ и инкриминисање свих припадника ОВПБМ

(Политика)